Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ŽANA RIŠĀRA DELATŪRA
[*JEAN RICHARD DE LA TOUR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2024. gada 5. septembrī [1]

Lieta C-526/23

VariusSystems digital solutions GmbH
pret
GR Inhaberin B & G

(*Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Regula (ES) Nr. 1215/2012 – Jurisdikcija un nolēmumu atzīšana un izpilde – Īpašā jurisdikcija lietās, kas attiecas uz līgumiem – 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts – Pakalpojumu sniegšana – Programmatūra, kas izstrādāta un darbojas dalībvalstī un kas pielāgota lietotāja, kas ir citas dalībvalsts rezidents, individuālajām vajadzībām – Izpildes vieta

I. Ievads

1. Programmatūru [2] un interneta izmantošana, ko veic gan profesionāļi, gan privātpersonas, pašlaik ir pastāvīga. Praksē ļoti bieži izplatīts ir arī pakalpojums, kas ietver tādas programmatūras izstrādi, kura pielāgota īpašām profesionālām vajadzībām. Šajā jomā ekonomiskās problēmas ir ļoti plašas.

2. Līdz ar to ir pārsteidzoši konstatēt, ka līdz šim Tiesai nekad nav nācies izskatīt prejudiciālu jautājumu par starptautiskās jurisdikcijas izvēli lietās, kas attiecas uz līgumiem, kura paredzēta Regulas (ES) Nr. 1215/2012 [3] 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā, starptautiskos strīdos par informātikas pakalpojumu sniegšanu tiešsaistē.

3. Manuprāt, šo konstatējumu izskaidro jurisdikcijas noteikšanas klauzulu vai piemērojamo tiesību aktu izvēles esamība saskaņā ar līgumisko praksi šajā darbības jomā [4].

[1] Oriģinālvaloda – franču.

[2] Saskaņā ar tīmekļvietni https://www.culture.fr/franceterme, kas veltīta terminiem, kurus ieteikusi *Commission d'enrichissement de la langue française* [Franču valodas bagātināšanas komisija] un kuri publicēti *Journal officiel de la République française* (turpmāk tekstā – "*JORF*"), jēdziens "programmatūra" apzīmē "visas programmas, procesus un noteikumus, un, iespējams, dokumentāciju, kas attiecas uz datu apstrādes sistēmas darbību". Šajā tīmekļvietnē ir precizēts, ka angļu valodas ekvivalents vārdam "logiciel [programmatūra]" ir vārds "software". Skat. 2000. gada 22. septembra *JORF* Nr. 220 pielikumu (42063. lpp.).

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.).

[4] Šajā ziņā skat. El Hage, Y., *Le droit international privé à l'épreuve de l'internet*, Bibliothèque de droit privé, 617. sējums, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Parīze, 2022, 123. punkts, otrā rindkopa (102. lpp.), kā arī 170. punkts (138. lpp.) un 515. punkts (427. lpp.). Par gaidāmā lēmuma relatīvo ietekmi, kas līdz ar to ir jāņem vērā, skat. 614. punktu, trešā rindkopa (500. lpp.).

4. Līdz ar to jebkādas vienošanās neesamība pamatlietā Tiesai dod iespēju precizēt kritērijus, lai noteiktu tiesu, kurai ir jurisdikcija, un novērst šo pretrunu: kā interpretēt starptautiskās jurisdikcijas izvēles iespēju, kas ir balstīta uz pakalpojumu sniegšanas konkrētu lokalizāciju, ja tā tiek nodrošināta, izmantojot internetu? Citiem vārdiem sakot, kā definēt materiālu kritēriju, kuru ir izmantojis Savienības likumdevējs nemateriālā kontekstā?

5. Protams, šī problemātika Tiesai nav jauna, kā tas izriet no tās judikatūras par jurisdikcijas izvēles iespēju lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību. Tomēr minētā judikatūra ir balstīta uz pieejām, kuras nav attiecināmas uz lietām, kas saistītas ar līgumiem. Tādējādi debates attiecas uz konkrētu alternatīvu, kuru piedāvā iesniedzējtiesa *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) un kura ir šāda – vai tad, ja nav līguma noteikumu, ir jāņem vērā programmatūras projektēšanas vieta vai tās izmantošanas vieta?

6. Izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ uzskatu, ka šajā īpašajā informātikas pakalpojumu sniegšanas kontekstā, izmantojot tādu atvērtu tīklu kā internets, par kritēriju ir jāizmanto vieta, kurā pakalpojums materializējas attiecībā uz lietotāju[5].

II. Atbilstošās tiesību normas

7. Regulas Nr. 1215/2012 15. un 16. apsvērumā ir teikts:

"(15) Jurisdikcijas noteikumiem vajadzētu būt ļoti paredzamiem, un tiem būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils. Jurisdikcijai vienmēr vajadzētu būt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās strīda priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. [..]

(16) Papildus atbildētāja domicilam vajadzētu būt alternatīviem jurisdikcijas pamatojumiem, kuru pamatā ir cieša saistība starp tiesu un lietu vai kuru nolūks ir veicināt pareizu tiesvedības norisi. Ciešas saistības pastāvēšanai būtu jānodrošina juridiskā noteiktība un jānovērš iespējamība, ka prasību pret atbildētāju ceļ viņam saprātīgi neparedzamā dalībvalsts tiesā. [..]"

8. Šīs regulas 4. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt minētās dalībvalsts tiesā neatkarīgi no viņu pilsonības."

9. Minētās regulas 7. panta 1. punktā ir noteikts:

"Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citā dalībvalstī:

a) lietās, kas attiecas uz līgumiem, – attiecīgās saistības izpildes vietas tiesās;

b) šā noteikuma mērķiem un, ja vien nepastāv citāda vienošanās, attiecīgās saistības izpildes vieta ir:

[5] Uzreiz precizēšu, ka šī nostāja lielā mērā ir balstīta uz starptautisko privāttiesību jautājumu padziļinātu analīzi attiecībā uz digitālajiem līgumiem, ko ir izklāstījis El Hage, Y., minēts iepriekš, un uz pierādījumiem par piedāvātā risinājuma atbilstību, ko apstiprina daudzas atsauces uz doktrīnu vai judikatūru dažādās valodu versijās. Skat. it īpaši 616. punktu (500.–502. lpp.).

– preču iegādes gadījumā – vieta dalībvalstī, kur saskaņā ar līgumu preces piegādāja vai tās būtu bijis jāpiegādā,

– pakalpojumu sniegšanas gadījumā – vieta dalībvalstī, kur saskaņā ar līgumu pakalpojumu sniedza vai tas būtu bijis jāsniedz;

c) ja nepiemēro b) apakšpunktu, tad piemēro a) apakšpunktu."

III. Pamatlietas fakti un prejudiciālais jautājums

10. *VariusSystems digital solutions GmbH*[6], kuras juridiskā adrese ir Vīnē (Austrija), savu darbību veic informātikas pakalpojumu nozarē. Tā GR, uzņēmuma B & G īpašniecei, kas reģistrēta Vācijā, izstrādāja programmatūru, kura ļauj analizēt Covid-19 testus atbilstoši Vācijas likumdevēja prasībām un kura paredzēta izmantošanai Vācijas testēšanas centros[7]. Līguma priekšmets bija programmatūras izstrāde[8] un ekspluatācija[9] Vācijā. Pamatlietas puses nav noslēgušas rakstveida līgumu un strīda gadījumā nav noteikušas ne tiesu, kurai ir jurisdikcija, ne izpildes vietu.

11. *VariusSystems* pieprasa, lai GR samaksātu kopējo summu 101 587,68 EUR, pieskaitot procentus, par laikposmu no 2022. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 3. jūnijam, kas atbilst rēķinu izrakstīšanai par katru veikto Covid-19 testu. Austrijas tiesu jurisdikciju tā balstīja uz Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta otro ievilkumu, pamatojoties uz to, ka, lai gan programmatūra ir tikusi īpaši pielāgota un izstrādāta GR uzņēmuma vajadzībām izmantošanai Vācijā, visi šie darbi tika veikti Vīnē.

12. No iesniedzējtiesas nosūtītajiem lietas materiāliem izriet, ka strīds starp pusēm radās saistībā ar piegādātās programmatūras trūkumiem, uz kuriem norādījusi GR, it īpaši attiecībā uz Vācijas likumdevēja un *Kassenärztliche Bundesvereinigung* (Federālā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīto ārstu apvienība, Vācija) prasību ievērošanu Vācijā saistībā ar rēķinu izrakstīšanu par skrīninga testiem un testēšanas sertifikātu pārsūtīšanas kārtību lietojumprogrammai "Corona-Warn-App".

13. GR apstrīdēja tiesas, kurā celta prasība, starptautisko jurisdikciju. Tā norāda, ka attiecīgajam līgumam raksturīgais izpildījums bija operatīvās programmatūras izmantošana Vācijā saskaņā ar Vācijas likumdevēja prasībām attiecībā uz Vācijas fiziskām personām, lai no tā secinātu, ka izpildes vieta, kas jāņem vērā, ir tās juridiskā adrese.

14. *Landesgericht Wien* (Vīnes apgabaltiesa, Austrija) atteicās no savas starptautiskās jurisdikcijas un noraidīja prasību. Starp pusēm noslēgto līgumu tā kvalificēja kā "pārdošanas līgumu" un uzskatīja, ka izpildes vieta ir GR uzņēmuma juridiskajā adresē Vācijā.

15. *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē) šo nolēmumu apstiprināja, tomēr saglabājot kvalifikāciju "pakalpojumu sniegšana" Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma izpratnē, pamatojoties it īpaši uz to, ka programmatūra bija īpaši jāpielāgo un

6 Turpmāk tekstā – "*VariusSystems*".

7 No iesniedzējtiesas nosūtītajiem lietas materiāliem izriet, ka programmatūra, kuru GR lietojusi, izmantojot internetu, ļāva reģistrēt un apstrādāt skrīninga testus. Šī tiesa norāda uz "distances pakalpojumiem". Skat. šo secinājumu 19. punktu.

8 Saskaņā ar informātikas vārdnīcu (skat., piemēram, definīcijas, kuras pieejamas šādā tīmekļvietnē: https://vitrinelinguistique.oqlf.gouv.qc.ca/) šis jēdziens it īpaši ietver šādas darbības: programmatūras projektēšana, programmēšana, testēšanas posms, izvietošana un uzturēšana. Par izstrādi atbildīgā persona tiek kvalificēta kā "izstrādātājs".

9 Šis jēdziens ietver darbību, kuras mērķis ir nodrošināt programmatūras pareizu darbību un kura atšķiras no izstrādes darbības.

jāizstrādā GR uzņēmuma vajadzībām saskaņā ar Vācijas likumdevēja prasībām. Uzskatot, ka pakalpojumi, kas neattiecas uz konkrētu vietu, tiek uzskatīti par sniegtiem tur, kur saņēmējs piekļūst šiem pakalpojumiem, minētā tiesa norādīja, ka šajā gadījumā šī vieta atrodas Vācijā, kur ir pieejama programmatūra, kas īpaši pielāgojama Vācijas situācijai, un tas veido līgumam raksturīgo izpildījumu.

16. Pēc tam *VariusSystems* iesniedza revīzijas sūdzību *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa), kura arī uzskata, ka attiecībā uz individualizētu programmatūru izstrādi ir jāpiemēro Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrais ievilkums.

17. Pēc šīs tiesas domām, ir jānosaka vieta, no kuras galvenokārt ir tikusi izvērsta pakalpojumu sniegšana[10], kā rezultātā par programmatūru izstrādes līgumu izpildes vietu esot uzskatāma intelektuālā pakalpojuma sniegšanas vieta, nevis programmatūras palaišanas un izmantošanas vieta.

18. Tomēr minētā tiesa šaubās par šāda risinājuma atbilstību, ņemot vērā dažus doktrīnas atzinumus, saskaņā ar kuriem – ja pakalpojums neattiecas uz konkrētu vietu, tas tiek uzskatīts par sniegtu tur, kur pakalpojuma saņēmējs tam ir piekļuvis.

19. Tā uzsver, ka šajā gadījumā Austrijā sniegtajam intelektuālajam pakalpojumam pašam par sevi nebūtu patstāvīgas vērtības, ja tas nebūtu pieejams un izmantots Vācijā, vēl jo vairāk tādēļ, ka *VariusSystems* apgalvo, ka tai ir jāsaņem atlīdzība par katru sekmīgi veiktu testu. Tā piebilst, ka tās vietas tiesas, kurā programmatūra tiek izmantota, neapšaubāmi esot labākā situācijā, lai spriestu par līguma izpildes būtiskiem jautājumiem faktisko apstākļu un pierādījumu tuvuma dēļ. Tāpēc tā jautā, vai, lai noteiktu izpildes vietu distances pakalpojumu gadījumā, kā tas ir šajā lietā, noteicošā vieta ir tā, kur pakalpojumu sniedzējs ir veicis darbu, vai arī vieta, attiecībā uz kuru pakalpojums ir ticis sniegts vai kurā saņēmējam ir bijusi tam piekļuve.

20. Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Regulas [Nr. 1215/2012] 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka saistībā ar prasību, kas attiecas uz līgumu, saistības izpildes vieta attiecībā uz tādas programmatūras izstrādi un pastāvīgu darbību, kas pielāgota A dalībvalstī (šajā gadījumā – Vācijā) reģistrētas pasūtītājas individuālām vajadzībām, atrodas vietā,

a) kur B dalībvalstī (šajā gadījumā – Austrijā) reģistrētais uzņēmums ir veicis intelektuālo jaunradi, kas ir programmatūras pamatā ("programmēšanu"), vai

b) kur programmatūra sasniedz pasūtītāju, tātad tiek lejupielādēta un izmantota?"

21. Rakstveida apsvērumus iesniedza *VariusSystems*, GR un Eiropas Komisija.

[10] Šajā ziņā iesniedzējtiesa atsaucas uz 2010. gada 11. marta spriedumu *Wood Floor Solutions Andreas Domberger* (C-19/09, turpmāk tekstā – "spriedums *Wood Floor*" EU:C:2010:137, 38. un 40. punkts).

IV. Analīze

22. Tiesai ir uzdots jauns jautājums par Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta interpretāciju saistībā ar tādas programmatūras piegādi, kuru ir izstrādājis un pārvalda izstrādātājs vienā dalībvalstī, lai apmierinātu lietotāja īpašās vajadzības citā dalībvalstī.

23. Vispirms ir jāspriež par līguma kvalifikāciju. Attiecīgo līgumsaistību iezīmju dēļ [11] piekrītu gan lietas dalībnieku, gan iesniedzējtiesas viedoklim, ka attiecīgais līgums ietilpst jēdzienā "pakalpojumu sniegšana".

24. Proti, jāatsaucas uz principiem, kas ir atgādināti 2023. gada 14. septembra spriedumā *EXTÉRIA* [12], un kritērijiem, kuri ir definēti 2010. gada 25. februāra spriedumā *Car Trim* [13]. Tie ļauj izvēlēties starp divām līguma kvalifikācijām, proti, "preču pārdošanas" un "pakalpojumu sniegšanas" kvalifikāciju [14]. Tādējādi saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ir jānoskaidro, kāda ir attiecīgajam līgumam raksturīgā saistība un kāda ir atlīdzība par tās izpildi. Šajā gadījumā *VariusSytems* darbība ietvēra GR uzņēmuma vajadzībām pielāgotas programmatūras izveidi un tās ekspluatācijas nodrošināšanu. Runa ir par pakalpojumu sniegšanu, kas tiek veikta, saņemot par to atlīdzību, kura jāmaksā GR par katru izmantošanas gadījumu [15]. Tātad kritēriji attiecībā uz "pakalpojumu sniegšanu" Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma izpratnē ir izpildīti [16].

25. Līdz ar to jāizvērtē atbilde, kas sniedzama uz vienīgo prejudiciālo jautājumu, ar kuru iesniedzējtiesa būtībā vaicā Tiesai, vai programmatūras piegādes tiešsaistē [17] gadījumā "pakalpojumu sniegšanas" līguma izpildes vieta Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma izpratnē ir jānosaka kā vieta, kur to ir izstrādājusi [18] informātikas pakalpojumu sabiedrība, vai, gluži pretēji, kā vieta, kur to ir izmantojis tās klients.

[11] Par pienākumu konstatēt līgumsaistības, ja nav rakstveida līguma, skat. spriedumu, 2016. gada 14. jūlijs, *Granarolo* (C-196/15, EU:C:2016:559, 24. punkts).

[12] C-393/22, EU:C:2023:675, 23.–25. punkts un 34. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra.

[13] C-381/08, turpmāk tekstā – "spriedums *Car Trim*", EU:C:2010:90, 31. un 32. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra.

[14] Jāatgādina, ka Tiesa ir uzskatījusi, ka ir jānoraida argumenti par jēdzienu "pakalpojumi", kuri izriet no LESD 57. panta, kā arī no Savienības direktīvām PVN jomā vai citiem atvasināto tiesību instrumentiem, kas nav Regula Nr. 1215/2012, kura piemērojama civiltiesiskās sadarbības jomā. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 23. aprīlis, *Falco Privatstiftung* un *Rabitsch* (C-533/07, EU:C:2009:257, 33.–40. punkts). Attiecībā uz tiesību normu kolīzijas noteikumiem skat. spriedumu, 2011. gada 25. oktobris, *eDate Advertising* u.c. (C-509/09 un C-161/10, EU:C:2011:685, 62. un 63. punkts).

[15] Skat. šo secinājumu 11. punktu.

[16] Ārpus konkrētā gadījuma, kurā pakalpojumu sniegšana nav apšaubāma (šajā ziņā skat. El Hage, Y., minēts iepriekš, 56. punkts, 59. lpp.), uzskatu, ka programmatūras personalizēšana ne visos gadījumos ir noteicošais kritērijs. Standarta programmatūras piegādei var būt pievienots uzturēšanas vai ekspluatācijas pakalpojums vai arī piekļuve, izmantojot tīklu, piemēram, internetu. Vispārīgi runājot, sniegto pakalpojumu raksturo programmatūras funkcionalitātes padarīšana par pieejamu. Par "digitālā satura piegādi, izmantojot datu nesēju" skat. El Hage, Y., minēts iepriekš, 55. punkts (56. lpp.). Šajā ziņā mana analīze nav pretrunā 2012. gada 3. jūlija spriedumam *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407, 61. punkts) un 2021. gada 16. septembra spriedumam *The Software Incubator* (C-410/19, EU:C:2021:742, 38. punkts). Ir taisnība, ka pēdējā minētajā spriedumā, atsaucoties uz pirmo spriedumu, Tiesa ir nospriedusi, ka "no ekonomikas skatpunkta datorprogrammas pārdošana fiziskā nesējā un datorprogrammas pārdošana, lejupielādējot to no interneta, ir līdzīgas, jo pārsūtīšana tiešsaistē ir funkcionāli ekvivalenta ierakstīšanai datu nesējā". Tomēr papildus tam, ka šī analīze attiecas uz situācijām, kuras reglamentē atvasinātās tiesības, kas saistītas attiecīgi ar datorprogrammu un pašnodarbinātu tirdzniecības pārstāvju tiesisko aizsardzību, manuprāt, ir jāatzīst, ka tā attiecas tikai uz pārdošanas priekšmetu, neņemot vērā nekādus iespējamos pakalpojumus, kas nepieciešami tā izmantošanai.

[17] Minēto jēdzienu izmantoju, ņemot vērā šo secinājumu 7. zemsvītras piezīmē izklāstītos konstatējumus.

[18] Šis jēdziens atbilst iesniedzējtiesas uzdotā jautājuma a) punkta nozīmei. Skat. definīciju, kas ir atgādināta šo secinājumu 8. zemsvītras piezīmē, un to 44. punktu par secinājumiem, kas ir jāizdara.

26. Tā kā nav elementu, kurus varētu izsecināt no līguma noteikumiem, kas ļauj noteikt līguma izpildes vietu, un nepastāvot nekādai vienošanās vai kādam citam dokumentam [19], atbildei uz šo jautājumu ir jābūt balstītai uz šādiem diviem galvenajiem apsvērumiem, kurus nesen ir atgādinājusi Tiesa [20]:

– Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punktā paredzēto īpašās jurisdikcijas noteikumu lietās, kas attiecas uz līgumiem, pamato ciešas saiknes esamība starp attiecīgo līgumu un tiesu, kurai par to jāspriež, un tas papildina vispārīgo noteikumu par atbildētāja domicila tiesu jurisdikciju, un

– piesaistes kritērijs attiecībā uz šo līgumu, kas autonomi definēts kā vieta dalībvalstī, kurā saskaņā ar minēto līgumu pakalpojums tika sniegts vai būtu bijis jāsniedz, ir ticis izraudzīts, lai pastiprinātu jurisdikcijas noteikumu unifikācijas un paredzamības un tādējādi tiesiskās drošības mērķus.

27. Citiem vārdiem sakot, šis īpašās jurisdikcijas noteikums, kas ir paredzēts, lai to atšķirtu no vispārējās jurisdikcijas noteikuma, ir balstīts uz pilnībā faktiska rakstura kritēriju, kura rezultātā tiek izraudzīta tiesa, kas ir tieši saistīta ar lietu, lai izpildītu pareizas tiesvedības prasības [21].

28. Šī loģika un šis mērķis man liek uzskatīt, ka attiecībā uz informātikas pakalpojumu sniegšanu tiešsaistē, ko veic informātikas pakalpojumu sabiedrība, nepastāvot nekādai Savienības likumdevēja izvēlei šādā nemateriālā jomā, atbilstošais piesaistes kritērijs ir šī līguma faktiskās izpildes vietas kritērijs [22], proti, vieta, no kuras klients konkrēti piekļūst tiešsaistes pakalpojumam, jeb, citiem vārdiem sakot, "tiešsaistes darbības visnozīmīgākā ietekmes vieta" [23] vai arī "pakalpojumu galīgā sniegšanas vieta" [24].

29. Četru veidu argumenti – tekstuāli, judikatūras, praktiski un tie, kas saistīti ar piemērojamiem tiesību aktiem, – liecina par labu tam, lai drīzāk izvēlētos pakalpojuma izmantošanas, nevis tā izsniegšanas kritēriju.

30. Pirmām kārtām, var izvirzīt tekstuālu argumentu, kas ir balstīts uz frāzi "vieta [..], kur saskaņā ar līgumu pakalpojumu sniedza vai tas būtu bijis jāsniedz [25]. Līdz ar to pakalpojuma sniegšana [26] ir jānošķir no tā izstrādes.

[19] Par šo nosacījumu skat. spriedumus *Car Trim* (54. punkts) un *Wood Floor* (38. punkts), kā arī 2015. gada 10. septembris, *Holterman Ferho Exploitatie* u.c. (C-47/14, EU:C:2015:574, 60.–62. punkts).

[20] Skat. spriedumu, 2023. gada 14. septembris, *EXTÉRIA* (C-393/22, EU:C:2023:675, 29. un 30. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[21] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 3. maijs, *Color Drack* (C-386/05, turpmāk tekstā – "spriedums *Color Drack*", EU:C:2007:262, 40. punkts), kā arī spriedumu *Car Trim* (52. un 53. punkts, tiesību normu, kas ir līdzvērtīgas Regulas Nr. 1215/2012 7. panta normām, likumdošanas vēstures, kā arī neiespējamības izmantot tiesas atrašanās dalībvalsts starptautisko privāttiesību normas atgādinājumam.

[22] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 8. marts, *Saey Home & Garden* (C-64/17, turpmāk tekstā – "spriedums *Saey Home & Garden*", EU:C:2018:173, 45. punkts).

[23] Skat. El Hage, Y., minēts iepriekš, 502. punkts (417. lpp.). 517. punktā (428. lpp.) šī vieta ir definēta kā vieta, "no kuras klients faktiski gūst labumu no pakalpojuma rezultāta". Attiecībā uz kopsavilkumu par pieeju, kas piemērojama gan digitālajiem līgumiem, gan kibernoziegumiem, skat. arī šī literārā darba 715. punktu (592. lpp.).

[24] Skat. Sindres, D., "Compétence judiciaire, Reconnaissance et Exécution des décisions en matière civile et commerciale. – Compétence. – Règles ordinaires de compétence. – Option de compétence en matière contractuelle. – Article 7, [sect] 1, du règlement (UE) n° 1215/2012", *JurisClasseur Droit international*, LexisNexis, Parīze, 2022. gada 1. janvāris, 584.-130. burtnīca, 71. punkts, pirmā un otrā rindkopa, kurā arī ir izmantota frāze "pakalpojumu vai to sniegšanas "galamērķis"".

[25] Skat. Sindres, D., minēts iepriekš, 71. punkts, trešā rindkopa.

[26] Vārds "sniegšana" šeit tiek lietots šādā nozīmē: sniegt kādam kaut ko tādā izpratnē kā piegādāt, sagādāt, dot, apgādāt, nevis, piemēram, "pielikt pūles".

31. Otrām kārtām, gadījumā, kas nav paredzēts Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā, proti, tādu kritēriju neesamības gadījumā, kuri izriet no līguma, attiecībā uz preču distances pārdošanu Tiesa ir izraudzījusies kritēriju, kas saistīts ar šī darījuma "galamērķi"[27]. Attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu vairāku šādam līgumam raksturīgās saistības izpildes vietu gadījumā, ja, pamatojoties uz līgumu, nav iespējams noteikt galveno pakalpojumu sniegšanas vietu[28], pakārtoti ir tikusi izmantota vieta, kur galvenokārt ir tikušas veiktas līguma izpildes darbības[29]. Tiesa ir apstiprinājusi līguma faktiskās izpildes kritēriju[30] izvēli spriedumā *Saey Home & Garden*[31]. Tādējādi tiešsaistes pakalpojuma galīgās izmantošanas kritērija izvēle būtu saderīga ar šo judikatūru[32], kura, manuprāt, nav jāattiecina tikai uz gadījumiem, kas saistīti ar pakalpojumu sniegšanas izpildi vairākās dalībvalstīs[33].

32. Tomēr norādīšu, ka no Tiesas judikatūras izriet arī pretēji viedokļi.

33. Pirmkārt, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un lietas materiāliem, diskusija attiecas uz kritēriju, kas ir izmantots spriedumā *Wood Floor* un kas attiecas uz vietu, kurā pakalpojumu sniedzējs galvenokārt veic savu darbu, un tas šajā gadījumā liktu dot priekšroku vietai, kurā ir ticis sniegts intelektuālais pakalpojums.

34. Savukārt es uzskatu, ka gan no sprieduma *Wood Floor*, gan no sprieduma *Saey Home & Garden*, kuri balstīti uz līguma faktiskās izpildes kritēriju, ja nav līguma noteikumu, izriet, ka ir jānoskaidro vieta, kurā pakalpojuma sniegšana materializējas. Tādējādi tādās attiecībās starp pilnvarotāju un tirdzniecības pārstāvi kā tās, kas saistībā ar tirdzniecības koncesijas līgumu pastāv starp piegādātāju un izplatītāju, izvēlētā tiesa ir tā, kas atbilst darbības būtiskajai daļai, kura pirmajā gadījumā ietver dažādu pakalpojumu sniegšanu saistībā ar tirdzniecības darījumu sagatavošanu, apspriešanu un, vajadzības gadījumā, noslēgšanu, ko veic pārstāvis pilnvarotāja vārdā[34], un otrajā gadījumā – piegādātāja produktu izplatīšanas nodrošināšanu[35].

35. Turklāt ir jāatzīmē, ka šie nolēmumi tika pieņemti, ņemot vērā īpašus apstākļus, kas izrietēja no darbību lokalizācijas vairākās dalībvalstīs, un ka tādējādi tie atbilst tam, kas izklāstīts[36] spriedumā *Color Drack* preču, kas piegādātas vienas un tās pašas dalībvalsts dažādās vietās, pārdošanas gadījumā[37] un 2009. gada 9. jūlija spriedumā *Rehder*[38] pakalpojumu sniegšanas divās dalībvalstīs gadījumā[39].

27 Skat. spriedumu *Car Trim* (62. punkts).

28 Skat. spriedumu *Wood Floor* (38. punkts).

29 Skat. spriedumu *Wood Floor* (40. punkts). Šajā pašā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 10. septembris, *Holterman Ferho Exploitatie* u.c. (C-47/14, EU:C:2015:574, 64. punkts).

30 Skat. iepriekš spriedumu *Wood Floor* (41. punkts).

31 Skat. spriedumu *Saey Home & Garden* (45. punkts).

32 Par šo analoģiju skat. Fawcett, J., Harris, J., un Bridge, M., *International Sale of Goods in the Conflict of Laws*, Oxford University Press, Oksforda, 2005, kurus citējis El Hage, Y., minēts iepriekš, 528. punkts (436. un 437. lpp.).

33 Šajā pašā nozīmē skat. arī Sindres, D., minēts iepriekš, 76. punkts, sestā rindkopa.

34 Šajā nozīmē skat. spriedumu *Wood Floor* (35. un 38. punkts).

35 Šajā nozīmē skat. spriedumu *Saey Home & Garden* (43. un 45. punkts).

36 Skat. spriedumu *Wood Floor* (22. punkts, kā arī 25. un 26. punkts).

37 Skat. spriedumu *Color Drack* (8. punkts).

38 C-204/08, EU:C:2009:439.

39 Skat. spriedumu, 2009. gada 9. jūlijs, *Rehder* (C-204/08, EU:C:2009:439, 2. punkts).

36. Šīs judikatūras piemērošanas joma būtu pārāk plaša, ja no tās tiktu secināts, ka *visos gadījumos* pakalpojuma sniegšanas vieta ir tā, kurā to izpilda pakalpojuma parādnieks. Proti, no vienas puses, Tiesa ir norādījusi konkrētus elementus, kas ir noderīgi, lai identificētu pakalpojuma izpildes vietu, kura valsts tiesai ir jānosaka atkarībā no situācijām, kas tai ir jāizvērtē [40].

37. No otras puses, minētā judikatūra, manuprāt, atspoguļo interesi atrast darbības vietu, izmantojot ekonomisko pieeju, lai labāk izpildītu tuvuma un paredzamības prasības. Šāda pieeja, manuprāt, it īpaši ir piemērota attiecībā uz informātikas pakalpojumu sniegšanu, kas tiek veikta tiešsaistē, to nemateriālā rakstura dēļ, kamēr to saņēmējam nav bijusi piekļuve tiem.

38. Otrkārt, šī nemateriālā rakstura dēļ [41] var arī apgalvot, ka Tiesai jau ir nācies izskatīt līdzīgu situāciju, proti, situāciju, kas saistīta ar kredītlīgumu, ko piešķīrusi banku iestāde [42]. Uzskatot, ka šim līgumam raksturīgā saistība ir aizdotās summas piešķiršana, bet aizņēmēja saistība atdot aizdoto summu ir tikai aizdevēja saistības izpildījuma sekas, Tiesa nosprieda, ka vieta, kur pakalpojumi ir tikuši sniegti Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma izpratnē, kredītiestādes piešķirta kredīta gadījumā ir vieta, kur atrodas šīs iestādes juridiskā adrese [43].

39. Šajā ziņā norādīšu, ka Tiesa ir ņēmusi vērā tādu bankas pakalpojumu sniegšanas iezīmes, kas neattiecās uz konkrētu vietu, un ka tai nebija jālemj par gadījumu, kad banka veic pārskaitījumu uz kontu, kas atrodas citā dalībvalstī, kura nav šīs iestādes juridiskās adreses dalībvalsts [44].

40. Šo iemeslu dēļ man nešķiet, ka spriedumā *Kareda* izmantotais risinājums būtu attiecināms uz programmatūras piegādi tiešsaistē *a fortiori* pārrobežu kontekstā.

41. Trešām kārtām, attiecībā uz praktiskiem apsvērumiem, kuri arī ir šīs diskusijas pamatā, uzskatu, ka ir jānoraida arguments, ka būtībā līgumam par tiešsaistes pakalpojumu sniegšanu raksturīgā saistība var būt tikai augšupielāde ("upload" angļu valodā), ko veic digitālā satura piegādātājs, pamatojoties uz to, ka šīs sniegšanas lokalizācija nav atkarīga no klienta iesaistīšanās [45]. Šādā gadījumā būtu jāizvēlas vieta, no kuras pakalpojumu sniedzējs konkrēti izvērš savu darbību.

[40] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Wood Floor* (40. punkts un tajā minētā judikatūra).

[41] Šo aspektu ir uzsvēris Mailhé, F., komentārā par 2017. gada 15. jūnija spriedumu *Kareda* (C-249/16, turpmāk tekstā – "spriedums *Kareda*", EU:C:2017:472), no: Payan, G., *Espace judiciaire civil européen*: *Arrêts de la CJUE et commentaires*, kolekcija "Droit de l'Union européenne", Bruylant, Brisele, 2020, 372. punkts (315. lpp.).

[42] Saistībā ar norādi uz šādu gadījumu skat. Sindres, D., minēts iepriekš, 71. punkts, vienpadsmitā rindkopa.

[43] Skat. spriedumu *Kareda* (42. punkts).

[44] Skat. spriedumu *Kareda* (18., 41. un 42. punkts).

[45] Šajā nozīmē skat. Mankowski, P., "Article 7", no: Magnus, U., un Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law*, *Brussels Ibis Regulation*, 2. izd., Otto Schmidt, Ķelne, 2023, 222. un 223. lpp., it īpaši 184. punkts (222. lpp.).

42. Lai gan piekrītu analīzei, uz kuru daļēji ir balstīts šis arguments, proti, ka tiešsaistē veiktās darbības vienmēr ir sasaistāmas ar konkrētām vietām [46], uzskatu, ka ieteiktajā risinājumā nav ņemta vērā šo darbību daudzveidība gan to rakstura [47], gan iespējamās lokalizācijas dēļ [48].

43. Proti, informātikas pakalpojumu sabiedrības pakalpojumu sniegšana pilnībā vai daļēji var norisināties dažādos posmos: programmatūras izstrādes posms (vai izveides posms), ieviešanas posms (vai nodošanas ekspluatācijā klientam posms) un ekspluatācijas posms (vai pareizas darbības nodrošināšanas posms). Šīs dažādās darbības ne vienmēr tiek veiktas uzņēmuma, kas sniedz attiecīgo(-os) pakalpojumu(-us), juridiskajā adresē.

44. No tā vispirms secinu, tāpat kā to dara Komisija, ka programmatūras projektēšana un programmēšana nav programmatūras piegādes līgumam raksturīgā saistība, jo bez izvietošanas pakalpojums klientam nebūtu efektīvs [49]. Tieši no šī posma programmatūru pēc testēšanas var izmantot un kontrolēt tās kvalitāti. Šo darbību veic vietā, kur lietotājam ir piekļuve programmatūrai. Tādējādi uzskatu, ka šis pakalpojuma posms ir jānošķir no ekspluatācijas posma. Tā kā tajā nav paredzētas jaunas informātikas izstrādes, tas veido tikai papildu saistību, kas nevar pamatot piesaistes kritēriju.

45. Turpinot, kā pamatoti uzsver Komisija, izstrādātāja darbība var norisināties ārpus uzņēmuma juridiskās adreses [50]. Tas pats attiecas uz programmatūras izvietošanas darbību. Turklāt to var nodrošināt izstrādātājs vai jebkurš cits digitālā satura piegādātājs vai nu tieši tiešsaistē klienta iekārtās vai ar programmatūras padarīšanu par pieejamu tiešsaistē, izmantojot pakalpojuma sniedzēja tīmekļvietni, piemēram, lietojot internetu, vai izmantojot IT platformu [51], vai arī saskaņā ar mākoņdatošanas pakalpojumu līgumu (angļu valodā "cloud computing") [52].

[46] Skat. Mankowski, P., minēts iepriekš, 184. punkts, un šajā pašā nozīmē skat. Sindres, D., minēts iepriekš, 70. punkts. Šajā ziņā attiecībā uz nošķirumu, kuru uzskatu par pamatotu, starp vienkāršu konsultāciju sniegšanu un pakalpojumu, kas attiecas uz konkrētu vietu, skat. Gottwald, P., "Art. 7 [Besondere Gerichtsstände]", no: Rauscher, T., un Krüger, W., *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*, 6. izd., C.H. Beck, Minhene, 2022, 31. punkts, kopsakarā ar Simotta, D-A., "Art 7 EuGVVO 2012", no: Fasching, H. W., un Konecny, A., *Zivilprozessgesetze*, 2. izd., Manz, Vīne, 2022, 203. punkts, proti, rakstus, kurus ir minējusi iesniedzējtiesa. Šī nošķiršana pamato divu veidu pakalpojumu, kas ir bijuši precedentu priekšmets, proti, advokāta un arhitekta pakalpojumu – tātad programmatūras izstrādātāja pakalpojumu –, nepielīdzināšanu. Attiecībā uz pretēju pamatojumu šajā jomā skat. 2009. gada 23. decembra *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes Augstākā tiesa Minhenē, Vācija) spriedumu 20 U 3515/09 un komentāru, ko sniedzis Mankowski, P., "Internationale Zuständigkeit am Erfüllungsort bei Softwareentwicklungsverträgen", *Computer und Recht*, Otto Schmidt, Ķelne, 2010, Nr. 137, kurus arī ir minējusi iesniedzējtiesa.

[47] Detalizētāku izklāstu skat. El Hage, Y., minēts iepriekš, 517. un nākamie punkti. Skat. arī Reymond, M., "Jurisdiction under Article 7 no. 1 of the Recast Brussels I Regulation: The Case of Contracts for the Supply of Software", *Yearbook of Private International Law*, 16. sēj. (2014/2015), 219.–239. lpp., it īpaši 220.–224. lpp. attiecībā uz tehniskajiem skaidrojumiem un 224. lpp. attiecībā uz šo kopsavilkumu: "vārdkopa "programmatūru piegāde" neļauj noteikt viegli identificējamu vienu darījuma veidu. Gluži pretēji, tā apzīmē daudzus dažādu veidu darījumus, kuri, lai gan tiem ir kopīga iezīme – risināt programmatūras nodošanas jautājumus –, atšķiras ne tikai ar to darbības detaļām, bet arī ar to tiesību un pienākumu saturu, kas piešķirti pusei, kurai programmatūra tiek nodota" (brīvs tulkojums).

[48] Skat. apsvērumus, kurus sniedzis Mankowski, P., "Internationale Zuständigkeit am Erfüllungsort bei Softwareentwicklungsverträgen", minēts iepriekš, un kuri ir balstīti uz konstatējumu, ka pakalpojumi, uz kuriem attiecas programmatūru izstrādes līgums, parasti tiek sniegti vietā, kur programmatūra tiek izstrādāta, un ka parasti tā ir programmatūru izstrādātāja līgumā noteiktā uzņēmējdarbības vieta.

[49] Šajā pašā nozīmē skat. El Hage, Y., minēts iepriekš, 528. punkts, otrā rindkopa (435. lpp.). Turklāt lietā par jēdziena "preču pārdošana", ko veic tirdzniecības pārstāvis, interpretāciju Tiesa ir atgādinājusi, ka "konkrētajā datorprogrammatūras kopijas pārdošanas gadījumā Tiesa [bija] nospried[usi], ka datorprogrammas kopijas lejupielādēšana un tās izmantošanas licences līguma noslēgšana ir viens veselums. Šādas datorprogrammas lejupielādēšanai nav nozīmes, ja tās turētājs šo kopiju nevar izmantot". Skat. spriedumu, 2021. gada 16. septembris, *The Software Incubator* (C-410/19, EU:C:2021:742, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

[50] Par pakalpojumu sniegšanas nodošanu ārpakalpojumā skat. Le Tourneau, P., *Contrats du numérique: informatiques et électroniques*, 12. izd., Dalloz, Parīze, 2022, 342.11 punkts (550. lpp.).

[51] Saskaņā ar definīciju, kas sniegta Beelen, A., Charlier, C., un Vigneron, J., *Guide pratique des plateformes*: *20 Legal designs commentés*, Larcier, Brisele, 2021, 44. un 45. lpp., "IT platformas piedāvā visu veidu lietojumprogrammas un nodrošina mijiedarbību starp šo lietotņu izmantotājiem un neatkarīgiem [lietojumprogrammu] izstrādātajiem. [..] Apple iOS, Google Android vai Microsoft Windows ir IT platformu piemēri".

[52] Skat. šo secinājumu 56. zemsvītras piezīmē minēto definīciju un apsvērumus. Skat. arī analīzi, ko sniedzis Marchadier, F., "Internet et droit international privé", *JurisClasseur Droit international*, LexisNexis, Parīze, 2023. gada 2. janvāris, 544-60. burtnīca, 23. punkts, par to, ka "dodot priekšroku vietai, no kuras tiek izvērsta pakalpojumu sniedzēja darbība [..], jānosaka, vai šī vieta ir atkarīga no pakalpojumu sniedzēja uzņēmējdarbības vietas vai no pakalpojumu sniedzēja tīmekļvietnes atrašanās vietas".

46. Līdz ar to, pamatojoties uz Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, var atrast vairākus kritērijus, kuri saistīti ar programmatūru piegādes darbības lokalizāciju, tomēr izņemot jebkādu piesaisti, kas balstīta uz servera atrašanās vietu [53]. Šajā ziņā konkrētas grūtības saistībā ar lokalizāciju, ar kurām var saskarties tiešsaistes pakalpojuma klients, manuprāt, skaidri izriet no faktiskajiem apstākļiem, kurus ir aprakstījusi iesniedzējtiesa, un tās pašas bažām. Konkrētajā gadījumā rodas šādi jautājumi: vai ir jānošķir programmatūras sākotnējās izstrādes (vai projektēšanas) pakalpojums no uzturēšanas (vai uzraudzības) pakalpojuma, lai gan tie ir cieši saistīti programmatūras regulāras atjaunināšanas dēļ? Vai šie abi pakalpojumi tiek sniegti no vienas un tās pašas vietas? Kā izstrādātājs (*VariusSytems*) ir izvietojis (vai nodevis rīcībā) programmatūru? Vai, tā kā nav sniegti precizējumi iesniedzējtiesas nolēmumā vai nepastāv konstatējumi pamatlietā pieņemtajos agrākajos nolēmumos, kuri būtu nodoti Tiesas rīcībā, rēķinu izrakstīšanas veida dēļ nevar prezumēt, ka "Software as a Service" tipa programmatūra [54] ir tikusi izvietota platformā, nevis instalēta klienta iekārtās, kurš to ir lejupielādējis? Proti, cik man zināms, vairumā gadījumu pēdējā desmitgadē [55], runājot par informātikas pakalpojumiem tiešsaistē, klients piekļūst programmatūrām, izmantojot tīklu (piemēram, internetu), no sava datora vai jebkāda cita datu nesēja, izmantojot mākoņdatošanas pakalpojumu ("cloud computing") [56].

47. Visbeidzot ar šo informātikas pakalpojumu sniegšanas veidu daudzveidību, kā arī to pastāvīgo tehnoloģisko un ekonomisko attīstību [57], manuprāt, varētu pietikt, lai pamatotu, ka vienīgā drošā un tādējādi paredzamā līguma par tiešsaistes pakalpojumu sniegšanu izpildes vieta ir šo pakalpojumu konkrētā saņemšanas vieta [58].

48. Šīs priekšrokas došanas pakalpojuma(-u) saņemšanas vai izmantošanas vietai priekšrocība ir tāda, ka piesaistes kritēriji netiek mainīti atkarībā no dažādiem pakalpojumu sniegšanas posmiem un lietotājs netiek pakļauts to īstenošanas atrašanās vietas izvēlei, lai gan ekonomiskā tendence turklāt ir vērsta uz nodošanu ārpakalpojumā trešās valstīs. Turpretī uzskats, ka visos gadījumos

[53] Tāpat kā to dara daudzi autori, precizēšu, ka šī atrašanās vieta bieži vien ir neskaidra un viegli maināma. Skat. it īpaši El Hage, Y., minēts iepriekš, 87. un 88. punkts (78. un 79. lpp.), kā arī 528. punkts, pēdējā rindkopa (437. lpp.); Mankowski, P., "Article 7", minēts iepriekš, 184. punkts, un Gottwald, P., minēts iepriekš, 31. punkts. Skat. arī Marchadier, F., minēts iepriekš, 8. punkts, it īpaši par Tiesas judikatūru saistībā ar preču zīmju tiesību aizskārumu. Skat. arī *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes Augstākā tiesa Minhenē) 2009. gada 23. decembra spriedumu 20 U 3515/09, 48. punkts.

[54] Sīkāku izklāstu skat. Le Tourneau, P., minēts iepriekš, 342.14. punkts (552. lpp.), kā arī šī autora citēto rakstu, ko sagatavojuši Alterman, H., un Perbost, F., "Les points essentiels du contrat Saas", *Revue de jurisprudence commerciale*, Thomson Reuters, 2010, Nr. 1.

[55] Skat. apstiprinājumu, kas izriet no analīzes, kuru 2015. gadā sniedzis Reymond, M., minēts iepriekš, 231. lpp.

[56] Vārds "infonuage [mākoņošana]" dažkārt tiek lietots ikdienas valodā. Šeit minētais pakalpojums dod iespēju uzglabāt datus savstarpēji savienotos attālos serveros, kas parasti pieder ārējam pakalpojumu sniedzējam, piekļūt tiem un izmantot serveru skaitļošanas resursus. Par šīm iezīmēm skat. ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus lietā *VCAST* (C-265/16, EU:C:2017:649, 1. un 2. punkts). Le Tourneau, P., minēts iepriekš, 342.12.–342.14. punkts (550.–552. lpp.), uzsver, ka šajā ziņā "informātika ir decentralizēta un [..] lietojumprogrammu atrašanās vieta klientam nav zināma", ka runa ir par "informātiku pēc pieprasījuma", kuras priekšrocība ir tā, ka uzņēmumiem vairs nav vajadzības ieguldīt lielas jaudas datoros, tāpat kā privātpersonām – datu glabāšanā. Pakalpojuma cena mainās "atkarībā no klienta faktiskā patēriņa, tāpat kā tas ir elektroenerģijas gadījumā". El Hage, Y., minēts iepriekš., 520. punkts (429. un 430. lpp.), norāda, ka, lai gan klients var piekļūt šai digitālā satura glabāšanas vietai "no jebkuras vietas, izmantojot vienkāršu interneta savienojumu", pakalpojuma izpilde nemateializējas attālo serveru atrašanās vietā, jo minētajam klientam ir jāpārsūta savi dati, lai tiem piekļūtu, kas ļauj noteikt valsti, kurā "galvenokārt ir jūtamas līguma konkrētās sekas".

[57] Par tehnoloģiju neitralitātes principu, kas pamato klusēšanu starptautisko privāttiesību dokumentos saistībā ar tīkliem, tostarp internetu, skat. skaidrojumus, kurus sniedzis Azzi, T., "Rapport général: droit international privé et immatériel", no: *L'immatériel*, Journées internationales espagnoles de l'Association Henri Capitant des amis de la culture juridique française, 2014, ko citējis El Hage, Y., minēts iepriekš, 112. punkts, kā arī šī pēdējā minētā autora analīzi, 135.–142. punkts (113.–119. lpp.).

[58] Šajā ziņā skat. piezīmi tīmekļvietnē https://www.culture.fr/franceterme, kurā ir precizēts, ka "mākoņdatošana ir īpašs IT pārvaldības veids, kurā mākoņa atrašanās vieta un darbība klientiem netiek darīta zināma". Skat. 2010. gada 6. jūnija *JORF* Nr. 129 (42. lpp.).

programmatūras tiek izstrādātas izstrādātāja juridiskajā adresē, varētu radīt fikciju, nostiprinot *forum actoris*, kas ir pretrunā Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta mērķiem [59].

49. Turklāt šāda piesaistes kritēriju pielāgošana konkrētas pakalpojumu īstenošanas sarežģītībai nebūtu nekas jauns. Proti, tā jau ir prevalējusi gaisa pārvadājumu jomā, jo Tiesa ir devusi priekšroku pakalpojuma saņemšanas vietai, proti, pirmā lidojuma izlidošanas un pēdējā lidojuma ielidošanas vietai [60].

50. Ir taisnība, ka pakalpojuma galamērķa kritērija izmantošana var radīt līdzīgas grūtības, ja piekļuve pakalpojumam, kas izvērsts attiecībā uz klientu, tiek izmantota dažādās vietās. Šajā gadījumā, lasot Tiesai iesniegtos lietas materiālus, šķiet, ka tā tas ir ar gadījumu Vācijā. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru pietiktu atrast darbības būtiskās daļas izpildes vietu attiecīgajā dalībvalstī [61]. Tāpat tas būtu, ja tiešsaistes pakalpojums tiktu izmantots vairākās dalībvalstīs [62]. Visbeidzot šī vieta, manuprāt, ir paredzama attiecībā uz informātikas pakalpojumu sniedzēju. Proti, uz specifikācijām, kurām programmatūrai ir jāatbilst tās izstrādes gadījumā, parasti attiecas tās valsts tiesību akti, kurā tā tiks izvietota [63]. Šādos apstākļos līdzvērtīgas izmantošanas dažādās vietās gadījumā man šķiet nelietderīgi piemērot jurisdikcijas noteikumu, kas paredzēts Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā, jo tuvuma mērķis to nepamato [64].

51. Ceturtām kārtām, atliek izskatīt analīzes pēdējo papildu elementu, kas attiecas uz līgumam piemērojamiem tiesību aktiem. Ja nav izdarīta tiesību aktu izvēle, kā tas ir konkrētajā gadījumā, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) [65], 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka "pakalpojumu sniegšanas līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pakalpojumu sniedzējam ir pastāvīgā mītnesvieta" [66]. Tādējādi šāda kritērija, lai noteiktu tiesu, kurai ir jurisdikcija, izvēle tiktu apstiprināta [67]. Šis arguments man nešķiet izšķirošs. Proti, pirmkārt,

[59] Salīdzinājumam skat. tādu izvēli starp alternatīviem kritērijiem, proti, vietu, kur atrodas datu pārziņa (vai apstrādātāja) uzņēmējdarbības vieta, vai vietu, kur atrodas datu subjekta pastāvīgā dzīvesvieta, kuru ir noteicis Savienības likumdevējs datu aizsardzības jomā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.), 79. panta 2. punktā. Skat. arī praksē izvēli starp jurisdikcijas noteikšanas klauzulām par labu tās dalībvalsts tiesai, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas pakalpojuma sniedzējs, kopsakarā ar līgumiem par IT darbiem un līgumiem par individuālu programmatūru uzturēšanu piemērojamajiem vispārīgajiem nosacījumiem, kuri publiskajā sfērā tiek piemēroti Šveicē un kurus citējis Reymond, M., minēts iepriekš, 238. lpp., 60. zemsvītras piezīme. Skat. šī citāta atjauninājumu https://backend.bkb.admin.ch/fileservice/sdweb-docs-prod-bkbadminch-files/files/2024/08/13/9d43df1a-4ff8-45fe-b530-1ea8d9716399.pdf.

[60] Skat. spriedumus, 2009. gada 9. jūlijs, *Rehder* (C-204/08, EU:C:2009:439, 42. un 43. punkts), un 2018. gada 7. marts, *flightright* u.c. (C-274/16, C-447/16 un C-448/16, EU:C:2018:160, 73. punkts).

[61] Pēc analoģijas skat. spriedumu *Color Drack* (40. punkts).

[62] Skat. it īpaši spriedumu *Wood Floor* (36. punkts). Šajā nozīmē skat. arī El Hage, Y., minēts iepriekš, 549. punkts (447. lpp.) un 617. punkts (502. lpp.). Turklāt par tāda risinājuma pieņemšanu, kas paredz atrast dalībvalsti, kurā tiek sniegts vissvarīgākais pakalpojums Savienībā, lai gan galvenais pakalpojums tiktu sniegts trešā valstī, skat. Gaudemet-Tallon, H., un Ancel, M.-.E., *Compétence et exécution des jugements en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007)*, 7. izd., Librairie générale de droit et de jurisprudence, kolekcija "Droit des affaires", Parīze, 2024, 221. punkts (340. lpp.).

[63] Šajā nozīmē skat. El Hage, Y., minēts iepriekš, 550. punkts (447. lpp.), kurā, piemēram, ir izklāstīts arī sabiedrības, kas ārvalstu uzņēmumam piegādā grāmatvedības programmatūru, piemērs, kas pielīdzināms pamatlietai, kurā bija jāievēro Vācijas tiesiskais regulējums.

[64] Par šo mērķi skat. El Hage, Y., minēts iepriekš., 617. punkts (502. un 503. lpp.), kā arī par risinājumu skat. Gaudemet-Tallon, H., un Ancel, M.-E., minēti iepriekš., 257. zemsvītras piezīme (340. lpp.), un izpildes vietas noteikšanas grūtību vai neiespējamības gadījumā skat. 222. punktu (341. lpp.).

[65] OV 2008, L 177, 6. lpp., turpmāk tekstā – "Romas I regula".

[66] Par šī noteikuma saderīgumu ar internetu skat. atzinumu, ko sniedzis Cachard, O., *La régulation internationale du marché électronique*, Bibliothèque de droit privé, 365. sēj., Librairie générale de droit et de jurisprudence, Parīze, 2002, un atzinumu, ko sniedzis Usunier, L., "La loi applicable aux contrats électroniques", no: Rochfeld, J., *L'acquis communautaire – Le contrat électronique*, Economica, Parīze, 2010, kurus citējis El Hage, Y., minēts iepriekš, 132. punkts (111. lpp.).

[67] Šajā nozīmē skat. Mankowski, P., "Article 7", minēts iepriekš, 184. punkts, kurā ir atsauce uz Romas I regulas 4. panta 2. punktu.

pastāv likumdošanas pretruna starp tuvuma mērķi, kas izriet no īpašās jurisdikcijas kritērija izvēles lietās, kas attiecas uz līgumiem [68], un tiem, kuri saistīti ar līgumam piemērojamo tiesību aktu noteikšanu. Otrkārt, tā kā jurisdikcijas kritērijs tiek izraudzīts atkarībā no līguma faktiskās izpildes vietas attiecībā uz tā saņēmēju, risinājums, kas izpaužas kā Romas I regulas 4. panta 3. punkta [69] piemērošana, man šķiet pamatots [70].

52. Tādējādi no to iemeslu pārbaudes, kuri attaisnotu to, ka priekšroka tiek dota sabiedrības, kas ir izstrādājusi programmatūru, juridiskās adreses vietai kā jurisdikcijas kritērijam, izriet, ka ar tiem nevar apšaubīt iemeslus, kurus esmu izklāstījis, lai uzskatītu, ka programmatūru piegādes jomā neatkarīgi no tā, vai tās ir standarta vai personalizētas, ja tāda pakalpojuma sniegšana kā piekļuve tiešsaistē ir to izmantošanas priekšnosacījums, ir īpaši piemēroti par jurisdikcijas kritēriju, pamatojoties uz Regulas Nr. 1215/2012 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, izraudzīties kritēriju, kas saistīts ar vietu, kurā konkrēti šī pakalpojuma saņēmējs patiešām to izmanto.

V. Secinājumi

53. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

programmatūras piegādes tiešsaistē izpildes vieta, ja līgumā nav noteikumu, kas ļauj to noteikt, ir vieta, kur klients izmanto šo programmatūru.

[68] Skat. šo secinājumu 21. zemsvītras piezīmi.

[69] Šajā tiesību normā ir noteikts, ka tad, "ja visi lietas apstākļi skaidri liecina, ka līgums ir acīmredzami ciešāk saistīts ar citu valsti, kas nav 1. vai 2. punktā norādītā valsts, piemēro šīs citas valsts tiesību aktus".

[70] Skat. El Hage, Y., minēts iepriekš., 616. punkts (501. lpp.). It īpaši attiecībā uz Romas I regulas 4. panta 3. punkta tā sauktās "izņēmuma klauzulas" piemērošanas pamatojumiem skat. 592. punktu (480. lpp.) un 598. punktu (486. lpp.). Skat. arī piemērus 594.–596. punktā (484.–486. lpp.).